

DÜNYA

ABŞ senatorları Vəlizadəyə görə Rubioya müraciət etdilər

Sentyabr 23, 2026

Rza Vəlizadə

ABŞ Konqresinin dörd senatoru dövlət katibi Marko Rubioya məktub yazaraq AzadlıqRadiosunun keçmiş jurnalisti **Rza Vəlizadə**nin azadlığa buraxılmasını təcili prioritet hesab etməyə çağırıb. R.Vəlizadə 2024-cü ilin sentyabrından bəri İranda həbsdə saxlanılır.

Məktubu senatorlar Brayan Şats (Demokrat), Ceki Rozen (Demokrat), Marşa Blekbern (Respublikaçı) və Devid Makkormik (Respublikaçı) imzalayıblar.

"İran rəsmiləri ilə əlaqə qurmaq üçün bütün mümkün kanallardan istifadə olunmasını, onun tezliklə buraxılması və sağ-salamat qalmasının ən vacib işə çevrilməsini xahiş edirik", – senatorlar sentyabrın 22-də yayımlanan məktubda yazıblar.

Bu məktub dərc olunan vaxt dünya liderləri, o cümlədən İran prezidenti Məsud Pezeşkian BMT-nin iclası üçün Nyu-Yorka toplaşıblar. Donald Tramp bundan əvvəl Pezeşkianla görüşməyə hazır olduğunu bildirmişdi.

Senatorların sözlərinə görə, Tehrandakı Evin həbsxanasında saxlanılan Vəlizadənin səhhəti xeyli pisləşib, ona tibbi yardım göstərilmir, hətta astma xəstəliyi üçün lazım olan dərmanı (inhalyatoru) belə vermirlər.

"Həbsdə qaldığı hər gün cənab Vəlizadənin həyatı təhlükə altındadır", – onlar xəbərdarlıq ediblər.

22 sentyabr

| 'Təhlükəsizlik tələsi': İran əsilli amerikalı jurnalist artıq iki ildir həbsdədir

ABŞ və İran vətəndaşı, AzadlıqRadiosunun fars xidmətinin (Radio Fərda) keçmiş jurnalisti **Rza Vəlizadə**nin İranda həbsdə saxlanmasının iki ili tamam olur.

Vəlizadə 2024-cü ilin dekabrında "düşmən hökumətlə əməkdaşlıq" ittihamı ilə 10 il həbs cəzasına məhkum edilib. Onun tərəfdarları və mətbuat azadlığını müdafiə edən təşkilatlar bu ittihamı əsassız sayır. Vəlizadənin apellyasiya şikayəti də təmin olunmayıb.

O, "Radio Fərda"da 10 il çalışdıqdan sonra 2022-ci ilin noyabrında işdən ayrılıb. 2024-cü ilin əvvəlində ailəsinə baş çəkmək üçün İrana gedib, həmin il sentyabrın 22-də saxlanılıb və məhkəməyədək həbsdə saxlanılıb.

Məhsa Əmini 2022-ci ilin sentyabrında polis nəzarətində öləndən sonra İran hakimiyyəti istənilən narazılığa qarşı qəddar repressiyalara başlayıb. Əmini guya hicab qaydalarını pozmaqda ittiham olunaraq saxlandıqdan sonra vəfat etmişdi. Onun ölümündən sonra ölkədə "Qadın, Həyat, Azadlıq" hərəkatı başlanıb.

| "Təhlükəsizlik tələsi"

Vəlizadə də İran hakimiyyətini 90 milyonluq əhalisi olan ölkəni müharibəyə sürükləməkdə ittiham edir, mübahisəli nüvə proqramını, insan hüquqlarının pozulmasını buna əsas gətirirdi.

ABŞ və İsrail fevralın sonlarında İranı bombalamağa başlayıb. Müharibə yüzlərlə iranlının ölümünə səbəb olub, ölkədəki iqtisadi böhran daha da ağırlaşmış, narazılara qarşı repressiyalar güclənib.

Vəlizadəyə yaxın mənbələrin iddiasına görə, o, "təhlükəsizlik tələsi" nə düşüb. Belə ki, İranın təhlükəsizlik rəsmiləri ölkəyə qayıdacağı halda, onun heç bir hüquqi problemə üzləşməyəcəyi barədə qeyri-rəsmi təminat veribləmiş.

ABŞ Dövlət Departamenti Vəlizadənin həbsini pisləyib, "ədalətsiz" və "beynəlxalq hüquq normalarına zidd" adlandıraraq.

İkili vətəndaşlığı olanlar təzyiq alətinə çevrilir

"Sərhədsiz Reportyorlar" və Jurnalistləri Müdafiə Komitəsi daxil, mətbuat azadlığını müdafiə edən qurumlar İran hakimiyyətini Vəlizadəni dərhal azadlığa buraxmağa çağırırlar.

İran ikili vətəndaşlığı olan şəxsləri və xarici ölkə vətəndaşlarını saxta ittihamlarla həbs edərək Qərbi ölkələrinə qarşı təzyiq vasitəsinə çevirməkdə ittiham olunur. 2023-cü ilin sentyabrında məhbus mübadiləsi çərçivəsində Tehran beş amerikalını həbsdən buraxmışdı.

Bu ayın əvvəlində 71 yaşlı İran əsilli ABŞ vətəndaşı **Kamran Hikməti** Tehrandakı bədnam Evin həbsxanasından azad olunub. Ailəsinin dediyinə görə, ölkədən çıxışına qadağa qoyulduğu üçün o, İranı tərk edə bilmir.

İran mətbuat azadlığı baxımından da dünyanın ən repressiv ölkələrindən biridir. Sərhədsiz Reportyorlar Təşkilatının (RSF) 2026-cı il Dünya Mətbuat Azadlığı İndeksində İran 180 ölkə arasında 177-ci yerdə qərarlaşıb. Siyahıda yalnız Çin, Şimali Koreya və Eritreya ondan daha aşağı pillələrdə yer alıb. RSF İranın jurnalistləri ən çox həbs edən ölkələrdən biri olduğunu vurğulayır.

Buna da bax:

İran əsilli amerikalı Kamran Hikməti həbsdən azad edilib, ancaq İrandan çıxış bilmir

Tramp: İran haqsız saxlanılan amerikalı qadını azad edib

İran dövlət mediasında hicabsız qadın fotosu qalmaqalı

